

Митрополит Андрей Шептицький в Америці

Цього року відзначаємо 70-ті роковини з дня смерті Митрополита Андрея Шептицького. Упродовж 43 років Митрополит був стійким, невтомним і повним самопосягати провідником Української Греко-Католицької Церкви. Він, як провідна особистість, був для своїх вірних і для всього українського народу дороговказом у поширенні просвіти, сприянні до єдності та прогресу. Як Митрополит Галицький, Архієпископ Львівський, та Єпископ Кам'янець-Подільський, він безперервно працював над зміцненням становища Української Греко-Католицької церкви в тих частинах України, які були під чужим пануванням, не надто приязним, а часто і ворожим. Його турбота та піклування про церкву і вірних не була обмежена її існуванням та розвитком в Україні, але також і поза її межами -- в країнах, куди українці емігрували, а саме таких, як США, Канада, Південна Америка. Внаслідок тривалих і наполегливих переговорів з католицькими речниками Ватикану, представниками іноземних держав, він добився значних успіхів для нашої церкви, незважаючи на великі труднощі, неприязність, переслідування, байдуже ставлення та зневаги, яких зазнавав Митрополит. Отож не дивно, що науковці та історики в своїх працях про Митрополита часто називають його українським Мойсеєм. Так, як біблійний Мойсей, Митрополит Шептицький понад 43 роки вів свій народ до Обітованої Землі. Для українців Обітована Земля, передусім, означала схвалення нашої релігійної самостійності в рядах Католицької Церкви і здобуття національної незалежності. Для досягнення цієї мети потрібно було

багато праці – вироблення в народі почуття власної гідності через освічення, освідомлення, інформування, заохочування до економічного самодостатку, треба було навчити дорожити та цінувати власну культурну спадщину, засвоїти гідний стиль життя, принести престиж Українській Греко-католицькій Церкві по всьому світі, поширити роль нашої церкви поміж вірними. Завдяки динамічності та щирому підходу Шептицького до вірних, народ прислуховувався до його науки, пасторальних порад та вказівок, і по можливостях старався застосувати це в житті. Упродовж років Митрополит Шептицький, як Біблійний Мойсей, мав своїх Датанів та Авіронів, але він ніколи не піддавався ваганню чи відчаю, вірніше, він невтомно працював для добра своєї церкви і народу.

Митрополит Шептицький відвідав українські поселення в Америці два рази - в 1910 і 1921-22 роках. У 1910 році, їдучи на Евхаристійний Конгрес до Монреалю, він зупинився на якийсь час в Америці, щоб відвідати свого друга Єпископа Сотера Ортинського, який, завдяки старанням Шептицького, став першим єпископом для українців в Америці 1907 року. У тих роках Українська Греко-католицька Церква в Америці мала багато проблем. Перебуваючи в Америці, Митрополит відвідував наші церкви, мав зустрічі з вірними та представниками різних суспільних організацій, поблагословив Катедру в Філадельфії та допоміг Єпископу Ортинському скласти напрямки для дальшого успішного розвитку нашої Церкви. У 1921-22 роках Митрополит приїхав до Америки в особливих цілях – політичних і гуманітарних. Західна Україна після війни була спустошена - як економічно, так і політично. Митрополит хотів особисто представити дійсні факти і трагічну ситуацію в Галичині і заступитися за український народ перед американськими політиками, включаючи тодішнього Президента Гардінга, шукаючи економічної допомоги та оборони від політичних утисків. У ці роки він також відвідував українські парафії, мав зустрічі з членами суспільних та політичних організацій з ціллю зібрання пожерв для більш як 20,000 тисяч дітей, осиротілих в наслідок війни.

У нашому Музеї маємо ряд фотографій із відвідин Митрополита Америки, а також багато іншого документального матеріалу, який стосується його життя та діяльності. Одна група фотографій прийшла до

нас цікавим шляхом. Отець Богдан Олеш (уроджений в Америці) був висланий Владикою Богачевським на студії до семінарії в Станіславові при кінці 1930-их років. Але почалася Друга Світова

війна і Богдан Олеш не міг повернутися додому через Західну Європу. Він мусів мандрувати через Азію до Токію, а тоді британським кораблем до Америки. Його подорож додому тривало три місяці. Перед від'їздом, Олеш відвідав Митрополита, щоб попрощатися та дістати від нього благословення. На прощання Митрополит, подарував Олешеві декілька фотографій для передачі владі Богачевському, який, в свою чергу, передав їх нашому музею. Інший цікавий предмет у нашій колекції це брошурка з 1921-22 років, яка ілюструє трагічні повоєнні обставини, в яких опинився український народ та звертається з проською фінансової допомоги особливо для дітей, сиріт, зруйнованих церков тощо. Примірник цієї брошурки власноручно підписаний Митрополитом та висловом подяки Отцю Максиму Кінашу, який в ті роки був ректором катедри в Філадельфії та активно допомагав Митрополиту в збіркових акціях. І ще один цікавий предмет, який не пов'язаний безпосередньо з візитами Шептицького до Америки, але свого роду є унікальним. У 1933 році у Львові відбувся перший з'їзд Української Молоді Христові у присутності та із благословенням Митрополита Шептицького, в якому брало участь понад 50,000 тисяч молоді. З цієї нагоди була виготовлена кам'яна меморіальна таблиця. Цю таблицю привезено до Америки учасниками з'їзду і подаровано нашому Музеєві.

У 1905 році Митрополит Шептицький заснував Національний Музей у Львові. У своїй промові під час відкриття Митрополит підкреслював важливість музеїв та їхньої праці у збереженні предметів культурних та історичних цінностей. Він сказав "... Покажім нашій спільноті чим ми були й чим залишаємося далі, що в нас живуть прегарні великі традиції, що ми є носіями великої, рідної культури, що плекаємо таланти, і в цьому саме лежить головне завдання й мета музеїв... Збірки Музею передаємо українському народові не тільки як документи й

Митрополит † Андрей Шептицький на площі Сокола-Батька під час Свята Українська Молодь Христові 1933 р. у Львові.

свідки слави наших батьків, ми передаємо їх тим, що над культурою українського народу працюють, як живу основу майбутньої – дасть Бог, - спільної праці духовенства й інтелігенції, майбутніх поколінь нашого народу. Пам'ятників минулого не відділюємо навіть думкою від тогочасності і від завдань майбутнього." У скорім часі після відкриття Національний Музей у Львові організував ряд курсів із музейництва. Другий Єпископ нашої церкви в Америці

21. УЧАСНИКИ АРХЕОЛОГІЧНОГО КУРСУ ДЛЯ ПІТОМЦІВ ДУХ. СЕМІНАРІЇ Н. М. 1914 р. По середині праворуч: Директор, віце-директор св. д-р Константин Богачевський, ліворуч: П. ректор св. д-р Осип Бошняк, секретар Кураторії Національного Музею.

Константин Богачевський ще молодим священником брав участь в цих курсах. Тож не диво, коли він очолив нашу церкву в Америці, згодом заснував Український Музей і Бібліотеку в Стенфордї, а перший експонат, який наш музей отримав, саме був від Митрополита Шептицького. Цим експонатом є картина Матері Божої, яка вийшла з-під пензля Олекси Новаківського. Про це я писала в "Сівачі" за 24 січня 2010 р.

Предмети культурної спадщини нашого народу належно зберігаються в нашому Музеї і Бібліотеці. Допоможіть нам у нашій праці та намаганнях поширювати шляхетні цілі та ідеали Митрополита Андрея Шептицького та Митрополита Константина Богачевського!

Любов Волинець

